

Turbines langs de weg tussen Leeuwarden en Harlingen misstaan niet. FOTO LC/CATRINUS VAN DER VEEN

Draagvlak windturbines kan breder

Maak coöperaties eigenaar van windmolens en werk aan het design. Dat maakt het draagvlak groter, denkt Jos Bazelmans.

NICO HYLKEMA

Cultuur-historicus Bazelmans, hoofd kennis van de rijksdienst voor cultureel erfgoed en lid van de Waddenacademie, kijkt graag naar oude windmolens. Wie beweert dat over enkele decennia de nieuwe windturbines als erfgoed gewaardeerd worden, maakt zich er volgens hem te gemakkelijk van af.

Hij heeft begrip voor de tegenstanders. Zeker daar waar mensen echt last hebben van het geluid en de slagschaduw zonder dat ze er ook maar enig profijt van hebben. De eigenaar de lusten en de rest de lasten, zo omschrijft hij de oorzaak van veel weerzin tegen windturbines.

Hij maakte studie van de oude windmolens en hun functie. „In Nederland hebben ze als hoofdfunctie malen gehad en als er gerestaureerd moet worden, blijft dat de functie. Daarmee zijn ze een icoon van Ne-

‘Als windturbines van een dorp zijn, is de weerstand veel minder’

derland geworden. Tot voor de Eerste Wereldoorlog waren de molens nog in flinke aantallen in gebruik.”

In de eerste decennia van de vorige eeuw konden de windmolens de concurrentie met de stoommachines nog redelijk aan. Ze legden pas het loodje toen de dieselmotoren en elektrische aandrijving hun entree deden. Toen ging het heel snel bergafwaarts.

„Voor de oorlog werd er nog studie gemaakt van aanpassing van de mo-

lens om ze geschikt te maken voor energieproductie. Er waren er zelfs met op vliegtuigvleugels gebaseerde wieken. Als daarna de fossiele brandstoffen niet zo absurd goedkoop ter beschikking waren gekomen, was die ontwikkeling gewoon doorgegaan en hadden we nu veel meer windturbines gehad.”

Nu kwam er pas na de eerste oliecrisis weer aandacht voor windenergie. „Als daarna de prijs substantieel hoger was gebleven, dan hadden we nu veel meer turbines gehad. Het is wel grappig om te zien dat de landen die daar toen serieus op insprongen, zoals Denemarken, nu een forse technologische en economische voorsprong hebben.”

Nu er meer wordt ingezet op windenergie is het volgens Bazelmans zaak om meer draagvlak te creëren. Dat kan prima met de oprichting van coöperaties waar omwonenden in deelnemen.

„Als de windturbines van een

dorp zijn, is de weerstand veel minder. Bovendien moet je letten op de plek waar ze komen. Als ik van Leeuwarden naar Harlingen rij, zie ik mooie voorbeelden hoe het goed past.”

De oude molens waren overigens ook niet altijd geliefd. Dat kwam pas later. Ze kregen namen waarmee ze een plaats in het hart van de mensen verwierven. Tijdens een door de Waddenacademie georganiseerde bijeenkomst in Marrum riep hij deelnemers op een naam te bedenken voor een windturbine die in het zicht van de plaats van zijn lezing stond. „Het was opvallend hoeveel inzendingen ik kreeg.”

Naast bezit van coöperaties zouden windturbines ook acceptabeler zijn, als er meer aandacht voor het ontwerp komt. „We moeten af van die tegenstelling tussen windmolens en windturbines. Als je de geschiedenis bekijkt, is er veeleer sprake van een vader-dochterrelatie.”